RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Asiantuntijalausunto
Julkinen

2.5.2025 RISE/1853/2025

Eduskunnan lakivaliokunta

Asia: VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Rikosseuraamuslaitoksen lausunto julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Rikosseuraamuslaitokselle on osoitettu kehyspäätöksessä lisämäärärahaa vankipaikkojen lisäämiseksi ja niitä vastaavan henkilöstötarpeen kattamiseen. Oikeusministeriön laskelman mukaan vankipaikkoja saadaan lisää arvioilta noin 400. Vankimäärän kasvaessa vankipaikkojen ja henkilöstön lisääminen on erittäin myönteistä Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytysten kannalta. Riittävä henkilöstömäärä ja asianmukaiset työskentelyolosuhteet ovat keskeisiä työntekijöiden jaksamisen, vankilaturvallisuuden ja uusintarikollisuuden vähentämisen näkökulmasta.

Kehysrahoituksella lisävankipaikkoja saadaan Turun vankilaan, johon rakennetaan lisärakennus. Lisäksi on suunniteltu, että Helsingin ja Kylmäkosken vankiloiden yhteyteen rakennettaisiin uusia moduuliselliosastoja ja että lakkautetun Pelson vankilan siirtokelpoinen selliosasto siirrettäisiin Hämeenlinnan vankilan yhteyteen. Näihin vankiloihin rekrytoidaan lisähenkilöstöä ja tehdään tarvittaessa muutostöitä huomioiden kasvavan vankimäärän tarpeet. Ensimmäiset lisävankipaikat saadaan käyttöön jo ensi vuonna, Turun lisärakennus valmistunee vuonna 2027. Myös uusien vankiloiden suunnittelussa edetään. Pirkanmaalle rakennettavan vankilan suunnittelu käynnistyy ja Uudellemaalle kaavaillun vankilan valmistelua edistetään.

Vankilaverkoston uudistaminen on välttämätöntä turvallisen, kustannustehokkaan ja vaikuttavan täytäntöönpanon turvaamiseksi. Keskeisenä haasteena on huonossa kunnossa oleva laitoskanta, joka ei kaikilta osin vastaa nykyaikaisen vankilatoiminnan tarpeita, sekä kasvavaan vankimäärään nähden riittämätön määrä vankipaikkoja ja henkilöstöä. Vankilat ovat vaikeassa yliasutustilanteessa jo tällä hetkellä.

Vankien ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavien määrä on kasvanut voimakkaasti ja osin ennakoimattomasti viime vuosina. Kasvun ennakoidaan jatkuvan muun muassa hallitusohjelman mukaisten lainsäädäntöhankkeiden myötä. Keskimääräinen päivittäinen vankimäärä on kasvanut noin 550 vangilla vuosien 2021–2024 välillä ja kasvun ennakoidaan jatkuvan siten, että vuonna 2030 vankeja on noin 500 enemmän kuin tänä vuonna. Rikosseuraamuslaitos arvioi, että vuoteen 2030 mennessä tarvittaisiin yli 1000 vankipaikkaa ja noin 670 henkilötyövuotta lisää.

Rikosseuraamuslaitos on laatinut selvityksen vankilaverkoston nykytilasta ja kehittämismahdollisuuksista. Uudenmaan ja Pirkanmaan vankiloiden rakentamisen lisäksi ehdotetaan, että Turkuun rakennettaisiin avovankila miehille ja Hämeenlinnaan avovankila naisille. Lisäksi ehdotetaan, että heikoimmassa kunnossa olevista vankiloista luovuttaisiin ja vankiloiden toiminta siirrettäisiin uusiin, toimivampiin tiloihin. Uusissa vankiloissa tilaratkaisut mahdollistavat tehokkaan ja turvallisen toiminnan.

Pääjohtaja Anna Arola-Järvi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Anna Arola-Järvi
Pääjohtaja
Rikosseuraamuslaitos
anna.arola-jarvi@om.fi